

proxima
VEŘEJNÁ OBCHODNÍ SPOLEČNOST

- JEDNODUCHÉ ÚČETNICTVÍ
- EVIDENCE DPH

Účetní DPH

URČENO PRO POČÍTAČE: DELTA,
SINCLAIR ZX SPECTRUM / + / 128,
DIDAKTIK GAMA, M, KOMPAKT

© 1993 PROXIMA Ústí nad Labem

PŘÍRUČKA UŽIVATELE

Účetní DPH

(Jednoduché účetnictví)

Program © 1993 Martin Kříž
Distribuce - Proxima v.o.s, software nové dimenze

Úvodem

Program **Účetní DPH** (také **Peněžní Deník**) je určen k vedení peněžního deníku v soustavě jednoduchého účetnictví - poskytuje veškeré související výpočty: stavy pokladny, běžného účtu, průběžných položek celkem i jednotlivě.

Výpočty jsou prováděny na 9 číslic - 7 celých a dvě desetinné (haléře) - nejmenší číslo je tedy 0.00 a největší pak 9 999 999.99.

Editace zápisů do peněžního deníku je jednoduchá, je možné provádět opravy a dodatečné zápisy - program je zatřídí podle zadaného data. Při novém zápisu se automaticky počítají některé kolonky (cena bez DPH a DPH). DPH je plně volitelná (možnost změny sazby).

Tisk z programu je připraven pro devítijehličkové tiskárny - můžete si zvolit výstup bez diakritiky nebo s diakritikou podle definované tabulky znaků - to pro tiskárny s češtinou v ROM nebo umožňující DOWNLOAD.

Vzhledem k omezené velikosti paměti ZX Spectra je program vybaven funkcemi, které umožňují přejímat součty z jiných souborů (např. za předchozí měsíce), velikost vkládaných dat tedy není omezena velikostí paměti.

Program pracuje s disketou ve formátu MDOS.

Ovládání menu a listování deníkem

K ovládání volby z menu můžete použít klávesy **6** a **7** nebo **šipky nahoru** a **dolů**, pro vybrání položky pak klávesu **ENTER** - následuje vybraná akce. U některých nevratných funkcí si program vyžádá ještě správnosti potvrzení volby - klávesou **A** volbu potvrdíte, jiná klávesa vás vrátí zpět do menu. Většina funkcí nepracuje v případě, že v paměti nejsou žádné položky.

Nad hlavním menu je zobrazena aktuální položka peněžního deníku - pomocí kláves **5** nebo **šipka vlevo** se dostanete na předchozí položku (zobrazí se), klávesami **8** nebo **šipka vpravo** se dostanete na následující položku. Obě funkce jsou "zacykleny" - z první položky se "doleva" dostanete na poslední a naopak. Pro rychlý přístup k prvnímu a poslednímu záznamu můžete stisknout klávesu **B** (první záznam - begin) a **E** (poslední záznam - end).

Z hlavního menu jsou také přístupné výsledkové tabulky - zobrazení se zapíná klávesou **SPACE**, mezi tabulkami přepínáte libovolnou klávesou a zpět k hlavnímu menu se vrátíte klávesou **ENTER**.

Editační kurzor

Editační kurzor používáte při **novém zápisu** nebo při **editaci**, je zobrazen jako otazník.

Stiskem **písmene**, **číslice** nebo **znaku** vložíte do kolonky odpovídající velké písmeno.

Pokud stisknete k písmenu ještě Caps Shift, bude to písmeno s diakritikou (Ě zapíšete pomocí **W**, U pak pomocí **J**).

Šipky vlevo a vpravo - posunují kurzor v kolonce.

Caps Shift + 0 (Delete) - vymaže znak před kurzorem (pokud tam nějaký je)

Symbol Shift + Q - vymaže znak za kurzorem (existuje-li).

Šipka nahoru - návrat na předchozí kolonku.

Enter - posun na následující kolonku (pokud je zápis v kolonce v pořádku - viz dále).

Funkce "Nový zápis" a "Editace"

Nový zápis slouží k přidání položky do peněžního deníku, **editace** pak k opravení již existující položky.

Nový zápis vyvoláte z menu, nová položka bude zařazena podle data.

Editaci vyvoláte stiskem kláves **Caps Shift + 1 (Edit)**, musíte mít nastavenou položku, kterou chcete editovat. Po ukončení editace bude případně provedeno přerovnání záznamů v deníku tak, aby odpovídalo datum.

Vlastní editace je v obou případech stejná, takže ji osvětlíme současně - budeme probírat jednotlivé položky:

- **DATUM** - zapisujete **den** a **měsíc** zápisu do deníku (Spectrum nemá systémové hodiny, takže musíte použít kalendář). Den a měsíc oddělte nějakým nečíselným znakem (tečka, čárka, mezera, dvojtečka, lomítko, ...)
- **DOKLAD** - číslo dokladu (*V 12, BÚ 3, P 33, FA 40, ...*)
- **TEXT** - popis operace (*NÁKUP ČISTÍCÍCH PROSTŘEDKŮ*)
- **DPH %** - neplátce DPH zapisuje B (doplní se na BEZ). Plátce DPH to má složitější, pokud nakoupil něco od neplátce DPH, tak napíše B(ez), když komukoliv něco prodá (zboží nebo služby), píše se +, při nákupu od plátce DPH pak -. Po zapsání znaménka stiskněte ENTER a dopište sazbu DPH (v současné době 5 nebo 23%), při **novém zápisu** se automaticky doplňuje sazba 23%.
- **KČ** - sem se zapisuje hodnota DPH. Pokud je **DPH%:BEZ**, tak se tato kolonka přeskakuje. U čísla se kontroluje správnost zápisu - správný formát je například: 10.06, 0.5, 103457,4 nebo 343542 - nezadávejte více než 7 celých a dvě desetinná místa - pokud je číslo zapsáno nesprávně, nelze editaci kolonky ukončit.
- **BEZ** - sem se zapisuje cena bez DPH (při **novém zápisu** může být tato hodnota již vypočtena, stačí ji jen potvrdit).
- Následuje zadání znaku (v obvyklém peněžním deníku se částka zapisuje do jednoho z mnoha sloupců, zde je to nahrazeno jakousi "volbou sloupce"). Následuje seznam možností (klávesa na přímou volbu, stručný popis, který poskytuje program, a nakonec podrobný popis obsahu):

0	PRŮBĚŽNÉ POL.	průběžné položky
1	PRODEJ ZBOŽÍ	prodej zboží
2	PR. VÝR., SLUŽBY	prodej výrobků a služeb
3	OSTAT. PŘ. a VL.	ostatní
4	NÁKUP MATER.	nákup materiálu
5	NÁKUP ZBOŽÍ	nákup zboží
6	MZDY	mzdy
7	POJIŠTĚNÍ	platby do fondu sociálního pojištění, fondu zaměstnanosti a fondu zdravotního pojištění
8	PROVOZNÍ REŽIE	provozní režie
9	PŘ. ZDAŇ. U ZDR.	příjmy zdaněné u zdroje srážkou
A	PŘÍJEM DPH	příjem daně z přidané hodnoty
B	ÚVĚRY, DOTACE	úvěry, dotace, peněžní dary, půjčky a další
C	PENĚŽNÍ VKLAD	peněžní vklad vlastníka účetní jednotky
D	OSTAT. PŘ. BEZ V	ostatní
E	NÁKUP INV. MAJ.	nákup hmotného a nehmotného investičního majetku
F	PLAT. DANĚ Z PŘ.	platba daně z příjmů
G	PLATBA DPH	platba daně z přidané hodnoty
H	VÝD. NA ZÁK. REZ	výdaje na účely, na které byla vytvářena zákonná rezerva
I	OSOBNÍ POTŘEBA	výdaje na osobní potřebu vlastníka účetní jednotky

K OSTAT. VÝ. BEZ V ostatní výdaje

- Dále volíte mezi pokladnou a běžným účtem. Provádí se libovolnou klávesou, ENTER nastavení potvrzuje. Toto neplatí pro průběžné položky, tam se šipkami vlevo a vpravo cyklicky volí směr pohybu peněz - za **průběžné položky** se vypisuje plus nebo minus.
- **CELKEM KČ** - celková přijatá nebo vydaná částka (včetně DPH). Při **novém zapisu** je toto číslo obvykle doplněno podle ceny bez daně a daně, můžete jej však upravit.

Funkce "Nahrej soubor"

Slouží k nahrávání souborů z diskety do paměti - funkce je jistěna otázkou (abyste si nesmazali případná data v paměti), po jejím kladném zodpovězení počítač vypíše katalog disku (pouze soubory, které mají na desáté pozici písmeno U, rozlišení vlastních souborů) a následně se zeptá na jméno.

Funkce "Ulož soubor"

Opak funkce **Nahrej soubor**, slouží k uložení dat z paměti na disketu. Pro informaci se před zadáním jména souboru vypíše obsah adresáře diskety.

Funkce "Tiskni soubor"

Volba **Tiskni soubor** je společná volba pro různé druhy tisků a nastavení parametrů tiskárny, případně vysunutí papíru z tiskárny (stisknete SPACE až budete v následujícím menu).

Po aktivaci volby se objeví nové menu s těmito položkami:

- **TISK DENÍKU** - vytiskne celý soubor, který je nahrán v počítači (odpovídajícím způsobem nastaví se čísla stran a položek). Vzhledem k "šířce" peněžního deníku je tisk jedné strany prováděn na tři listy, které si musíte sesadit k sobě. Na jednu stranu se vejde 60 řádků deníku.
- **POKRAČOVÁNÍ DENÍKU** - vytiskne celý soubor, který je v počítači, pokračuje však v číslování dále (tam, kde skončil při minulém tisku). Tato volba je určena pro tisk deníku, který je rozložen do více souborů.
- **TISK VÝSLEDKŮ DENÍK** - vytiskne rozpis příjmů a výdajů a rozpis součtů podle jednotlivých znaků.
- **TISK VÝSLEDKŮ DPH** - vytiskne rozpis DPH

***Poznámka:** před tiskem výsledků je nejlepší provést výpočet toho, co se bude tisknout (např. DPH za 3 čtvrtletí)*

- **EDITACE SOUBORU** - návrat zpět do hlavního menu
- **NASTAVENÍ TISKÁRNY** - zde následuje další menu s těmito položkami:
- **VÝBĚR ZPŮSOBU TISKU** - výběr způsobu tisku diakritiky - máte tři možnosti:
  - ROM - použijí se znaky z ROM tiskárny (máte-li tiskárnu s českými znaky)
  - BEZ - tiskne se bez diakritiky (cesky)
  - DOWN(load) - před tiskem jsou do tiskárny poslány předlohy pro češtinu

Implicitní nastavení je DOWN(load).

- **PŘEDFINOVÁNÍ ZNAKŮ** - v této volbě můžete předefinovat tabulku, podle které se převádí vnitřní kód českých znaků v počítači na kód, který používá (pokud jej používá) tiskárna - tabulka v programu je nadefinována podle normy EAST(ern evrope). Předefinování budete potřebovat v případě, že vlastníte tiskárnu s českou ROM alé jiným kódováním.
- **NASTAVENÍ INTERFACE** - volba připojení tiskárny k počítači - program podporuje paralelní komunikaci v režimech *8255 strobed port A*, *strobed port B* a v *módu 0* (s možností zvolit si připojení jednotlivých řídících signálů, datový port a inicializační hodnotu - obdobně jako u *DESKTOPu*). Volby **Strobe A**, **Strobe B** a **Mode 0** jsou volby připojení, další čtyři jsou přepínače (*Data port*, *Strobe port*, *Ready port* a *Initial value*) a týkají se pouze volby **Mode 0** a pro obě první připojení nemají význam.
- **NÁVRAT DO MENU** - návrat zpět do menu **Tisk souboru**.

Funkce "Znovu spočítej"

Funkce **Znovu spočítej** je určena pro přepočítání součtů u jednotlivých písmen, stavů pokladny a běžného účtu nebo pro výpočet DPH.

Po zvolení se vás počítač ptá, co chcete přepočítat - zvolte si, pokud nechcete nic, stiskněte **CS+1 (Edit)** a vrátíte se zpět do hlavního menu.

Další akce jsou v obou případech stejné - program se ptá, od jaké položky chcete výpočet provést, a kam až mají být výpočty provedeny (včetně) - oba dotazy můžete odklepnout nevyplněné - v prvním případě se doplní 1 a v druhém případě počet položek (neboli chcete-li přepočítat celý deník, stisknete dvakrát **ENTER**). Třetí dotaz programu se ptá na to, jestli chcete převzít případné předchozí součty (to pro případ, že je peněžní deník rozdělen do více souborů - viz funkce **Nový soubor**).

Funkce "Nový soubor"

Vzhledem k omezenosti paměti Spectra je v programu zabudována možnost pracovat i s více soubory, přesněji možnost provádět výpočty a tisknout jako by se jednalo o soubor jediný. Po potvrzení této funkce program uchová výsledky do záložní paměti a současný soubor smaže (je dobré si jej uložit, samozřejmě). Nyní můžete dále vyplňovat deník a celkové výsledky budou i nadále přístupné, přestože v paměti je jen několik posledních položek (ostatní jsou v jiném souboru), jsou zde však potřebné součty a to je nejdůležitější (před použitím funkce je dobré provést výpočty znovu, předejdete tak možným potížím v případě jen částečných výpočtů). *{ještě podrobněji rozvést}*

Funkce "Zruš soubor"

Vymazání všech dat z programu.

Funkce "Najdi:"

Smysl této funkce je asi každému jasný - prohledává soubor v paměti a hledá v něm zadaný řetězec. Dejte si pozor na diakritiku a případné mezery mezi slovy (píše vždy nejvýše jednu mezeru). *{ještě podrobněji rozvést}*

Několik příkladů na závěr

Popis práce s Peněžním deníkem rozděleným na soubory:

Pokud ukončíte měsíc a chcete začít další měsíc jako nový soubor, je nutné spočítat úplně celý deník. Najedte na ZNOVU SPOČÍTEJ, stiskněte 3x ENTER a nakonec "A", tím máte spočítaný celý soubor i s případnými předchozími součty. Zvolte si uložit soubor a nazvěte ho například UNOR 93. Po uložení si najedte na NOVY SOUBOR, odešlete a potvrďte. Nyní pokud nebudete chtít doplňovat deník dále, uložte alespoň spočítané výsledky.

Pozor! Pokud budete chtít začít psát další soubor, je nutné napřed do počítače nahrát předchozí součty.

U DPH je to obdobné, ale přenos má smysl pro měsíce, které patří k jednomu čtvrtletí.

Na disketě je ukázkový soubor demo1. Je to ukázka, jakým způsobem se doplňují položky do deníku. Jeho všechny výsledky jsou spočítané a přenesené do souboru demo2. Tam je spočítán celý deník, DPH je spočítána pouze za čtvrtletí. Můžete se přesvědčit.

Pokud spočítáte DPH za čtvrtletí pak bude DPH - 182.51, pokud celý soubor DPH - 538.15.

Postup tisku u více souborů je následující:

Nahrajte první soubor (LEDEN) a zvolte si TISK DENÍKU, po vytištění se papír vysune. Nahrajte další soubor a zvolte POKRAČOVÁNÍ DENÍKU, po vytištění zase nahrajte další soubor a opět zvolíte POKRAČOVÁNÍ DENÍKU a tak pořád dokola až do vytištění celého deníku.

Struktura dat v programu.

Data začínají na adrese 29500. První je paměť předcházejících součtů - 400 bytů, pak paměť stávajících výsledků - také 400 bytů, od adresy 30300 paměť pro jednotlivé položky:

- 5 bytů datum
- 10 bytů doklad
- 20 bytů text
- 1 byte určování DPH (+, -, b)
- 1 byte číslem vyjádřené procento (u **BEZ** je nahrazeno mezerou)
- 10 bytů hodnota Kč
- 10 bytů hodnota BEZ
- 1 byte určující znak (sloupec) čísla 0 až 9 a písmena A až K
- 1 byte určující směr operace (běž. účet, pokladna)
- 10 bytů hodnota celkem
- 1 byte ukončovací znak (255) - používá se ke zjištění délky dat po nahrání celkem tedy 70 byte.

Jedna zajímavost nakonec pokud byste chtěli z nějakého důvodu přehodit mezi sebou položky se stejným datem, tak u té, která má být poslední, přepište datum na např: 99/99 a po odeslání celé položky se zařadí na úplný konec pak tam napište zpět datum, které tam patří a položka se zařadí jako poslední s tímto datem.

Pokud by jste chtěli hledat podle znaku (sloupce) zadejte písmeno které k znaku patří (ale jako velké s CAPS SHIFTem budou se sice psát z háčky, ale to nevadí).

CALCULUS

CALCULUS je tabulkový procesor s prvky databáze kartotékového typu.

Nejprve o tom, co umí CALCULUS s tabulkou (klasický tabulkový procesor):

Můžete si vytvořit tabulku až o rozměrech 40 sloupců x 128 řádků. Šířka sloupce je volitelná a můžete ji nastavit v rozmezí od 2 do 29 atributových čtverců (znakových pozic při použití standardního ROM fontu). Každé políčko může mít vlastní barvu inkoustu a papíru, vlastní orámování a také šířku, která není závislá na šířce sloupce, ve kterém se políčko nachází (tato funkce je užitečná pro vzhled tabulky). CALCULUS používá proporcionální a tedy velmi dobře čitelný a přitom úsporný font. Celková šířka tabulky může být až 240 atributových čtverců.

CALCULUS má propracované blokové operace - v definovaném bloku políček můžete všem políčkům naráz zadat text, barvu, orámování a vzorec (který bude "vhodně" upraven - například když budete zadávat vzorec do sloupce, budou se v něm měnit příslušné řádkové indexy, pokud explicitně nezadáte, že se měnit nemají). Další blokové funkce **vyjmi**, **zkopíruj** a **vlož** mají svůj vzor ve WINDOWS a CLIPBOARDU, umožňují z bloku vyjmout nebo zkopírovat všechny volitelné obsahy (text, vzorec, barvu, orámování a šířku - buď všechny nebo jen zvolené) a do jiného bloku (i jiné tabulky) tyto obsahy vložit (opět všechny nebo zvolené), navíc je mohou vložit opakovaně, nebo po sloupcích nebo spojit s původním obsahem (původní obsah zůstává zachován, pokud není, je použit nový).

CALCULUS využívá pro výpočty podprogramy z ROM, umí veškeré aritmetické operace a funkce, které jsou přístupné v BASICu, navíc jsou tu funkce **sum**, **ta** počítá součet oblasti (např. sloupec nebo řádek), a **get**, která zpřístupňuje obsahy políček z jiných tabulek. K dispozici jsou i zaokrouhlovací a formátovací funkce. Pro účely účetních aplikací umožňuje CALCULUS provádět sčítání, odčítání a násobení s přesností až na 40 cifer (interpret basicu pracuje s přesností 9 až 10 cifer, pro práci s penězi, kdy je potřeba přesnost na haléře a současně možnost pracovat s velkými ciframi, je tedy jen těžko nepoužitelný). Přesné aritmetické rutiny jsou navíc rychlejší než kalkulaátor v ROM, což se příznivě projevuje na komfortu práce.

Ovládání programu je možné dvěma způsoby - pomocí horkých kláves nebo roletových menu.

Samozřejmostí je plně české národní prostředí. Program umožňuje také použití druhého znakového souboru, jeho formát je kompatibilní s DESKTOPem, takže si jej můžete sami předefinovat a vytvořit i znaky jiných národních abeced.

CALCULUS může pracovat nejen s jednou tabulkou, ale s celým souborem tabulek. S tabulkami můžete provádět obvyklé blokové operace - kopírování a mazání. Soubor tabulek má velké využití, hlavně v případech, kdy je potřeba opravdu velká tabulka a nevejde se do paměti počítače - můžete ji poskládat z menších. Tabulky můžete používat také pro ukládání dat jako databázi - pro tyto účely CALCULUS poskytuje třídící a vyhledávací funkce.

S datovými soubory umí CALCULUS pracovat dvěma způsoby - soubor je možné nahrát celý do paměti jak z kazety, tak z diskety. Majitelé disketové jednotky D40/D80 nebo počítače KOMPAKT jistě ocení možnost pracovat s velkými soubory na disku - v takovém případě CALCULUS načítá do paměti pouze ty tabulky, se kterými právě pracuje(te). Tímto způsobem lze pracovat se soubory, jejichž délka je omezena pouze kapacitou diskety (šíkovně pro databáze).

Možnosti programu budou dále zvyšovat utility, které je možno přihrát do programu (obdobně jako u DESKTOPu). V základním kompletu je to tisková utilita pro tisk na devítijehličkové tiskárně a utilita SETUP & INSTALL. Do budoucna počítáme s vytvořením utilit pro znázornění tabulkových dat pomocí grafů, pro import a export dat z programu, pro komfortnější vyhledávání textů, pro třídění sloupců nebo řádků v tabulce a jistě se najdou i další náměty (například tisk adres).

CALCULUS využijete všude tam, kde často opakujete stejný výpočet s různými daty (peněžní deník, výpočet DPH, součty mnoha položek, výpočet průměrných známek, výpočet cestovních náhrad a množství dalších, a nejen ekonomických, výpočtů), kde potřebujete "dostat" výpočet z počítače na papír.

Práce se souborem dat na disketě předurčuje CALCULUS i pro plnění databázových úkolů (velký rozsah ukládaných dat, využití jistě najde i jako speciální "textový editor" pro vytváření tabulek).

Součástí dodávky tabulkového kalkulaátoru CALCULUS je také množství ukázkových souborů a podrobný manuál.

Program je k dispozici na kazetě i disketě. Do konce roku 1993 program prodáváme za zaváděcí cenu 300,- Kč (kritérium pro zaváděcí cenu je datum na poštovním razítku na objednávce). Dále budeme program prodávat za 450,- Kč.

Pozor!

Čtěte pozorně licenční podmínky firmy **PROXIMA** předtím, než porušíte obal diskety (kazety). Počítačový program zaznamenaný na disketě (kazetě) je autorským dílem chráněným ustanoveními čs. autorského zákona a mezinárodními smlouvami. Porušením obalu diskety (kazety) se zavazujete dodržovat ustanovení následující smlouvy mezi Vámi a firmou **PROXIMA**.

Licenční ujednání

1. Uživatel je oprávněn instalovat a provozovat počítačový program na **jediném** počítači a smí si pořídit **jedinou** bezpečnostní kopii obsahu nosného média.
2. V případě zakoupení multilicenční dodávky počítačového programu je uživatel oprávněn instalovat a provozovat program na takovém počtu počítačů, jaký je uveden v multilicenční smlouvě.
3. Firma **PROXIMA** neručí za bezvadný chod programu na **amatérsky upravených** počítačích a počítačích spolupracujících s nestandardními perifériemi včetně interface vlastní výroby.
4. Je zakázáno pořizovat **kopie manuálu** k programu.
5. Nehodláte-li respektovat ustanovení této smlouvy, vraťte software v neporušeném obalu tam, kde jste jej získali. Bude Vám vrácena částka, kterou jste zaplatili. Podmínkou je vrácení **do 10 dnů** od zakoupení a při vrácení je nutno předložit doklad o zaplacení.

Záruční a reklamační podmínky na programy z produkce firmy **PROXIMA** - software

1. Veškeré dotazy zodpovídáme **písemně**; telefonický servis k programům nezajišťujeme.
2. Na fyzické vady disket, kazet a manuálů (s výjimkou vad, **které byly způsobeny nevhodnou manipulací uživatele**) poskytujeme záruku 1 rok. Vadné manuály (např. s chybějícími stránkami) vyměňujeme pouze **kus za kus**.
3. **Do 1 měsíce** od zakoupení je nahrání nové verze programu (pokud je v programu chyba) nebo opravení vadné nahrávky na kazetě (disketě) **zdarma**.
4. Po této době účtujeme za nové nahrání programu poplatek 20,-- Kč.
5. V případě **neoprávněných reklamací** účtujeme opět manipulační poplatek 20,-- Kč.

Naše firma pracuje neustále na tom, aby Vám program sloužil k Vaší spokojenosti. Vyhrazujeme si proto právo změn v programu proti manuálu a proti katalogům - změn, které zlepší funkci programu.

Dále Vás prosíme, abyste se na nás neobraceli s dotazy, které jsou dostatečně vysvětleny v manuálu; na takové dotazy nebude brán zřetel.

Naše adresa je:

PROXIMA - software
P. O. Box 24, pošta 2
400 21 Ústí nad Labem

PROXIMA - software nové dimenze v. o. s.
post box 24, pošta 2
400 21 Ústí nad Labem